

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ПЕРВОМАЙСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА**

ПРОЄКТ

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ВІДКРИТІ НАВЧАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

**у Відокремленому структурному підрозділі
«Первомайський фаховий коледж Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол педагогічної ради

Відокремленого структурного

підрозділу «Первомайський фаховий

коледж Національного університету

кораблебудування імені адмірала

Макарова» від _____ 202 року

№ _____

Директор коледжу

_____ Тетяна КОСТЮКОВА

Уведено в дію наказом № _____ від _____

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про проведення та оцінювання відкритих занять педагогічних працівників у ВСП «Первомайський фаховий коледж Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова» (далі - Коледж) розроблено відповідно до Закону України «Про фахову передвищу освіту»¹, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти у ВСП «Первомайський фаховий коледж Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова»² та є складовою внутрішнього забезпечення якості освіти в Коледжі.

1.2. Положення висвітлює методичні питання та регламентує порядок організації відкритих занять педагогічних (науково-педагогічних) працівників у Коледжі, їх планування, підготовку, проведення та аналіз.

2. «Положення про відкриті навчальні заняття у Відокремленому структурному підрозділі «Первомайський фаховий коледж Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова» (далі - Положення) укладене з метою вдосконалення системи контролю й оцінки якості освітнього процесу та методик викладання навчальних дисциплін, передачі передового досвіду; окреслення основних вимог до планування і проведення відкритих навчальних занять, їх аналізу, оцінки та оформлення результатів обговорення; забезпечення якості освітньої діяльності в Коледжі.

Відкриті заняття та взаємовідвідування є однією з основних форм управлінського контролю, метою якого є виявлення рівня професійної компетенції та педагогічної майстерності, кваліфікації педагогічного працівника для подальшого їх удосконалення та підвищення рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Примітка 1: Закон України «Про фахову передвищу освіту» стаття 35 пункт 3 підпункт 18 та стаття 36 пункти 2,5.

Примітка 2 Положення про систему внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти у ВСП «Первомайський фаховий коледж Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова» розділ 1, пункт 1.2

Це одна зі складових методичної роботи педагогічного працівника, а також компонент атестації, що проводяться з метою активізації їх творчої професійної діяльності, стимулювання якісної роботи, підвищення відповідальності за результати освітнього процесу.

Відкриті заняття сприяють вдосконаленню методики проведення занять, підвищенню педагогічної майстерності, обміну досвідом роботи тощо.

Це Положення визначає основні вимоги до організації проведення і змісту відкритих занять, а саме: їх мету, терміни і відповідальних за проведення, показники, що враховуються під час аналізу відкритих занять, дані про викладача і тих, хто відвідує заняття, результати проведення відкритих занять.

2. ПРИНЦИПИ, ФУНКЦІЇ ТА ВИДИ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

2.1. Проведення відкритих навчальних занять педагогічними працівниками у Коледжі організоване на принципах:

- *систематичності* (систематичний контроль забезпечує порядок в освітньому процесі, формує професійну мотивацію всіх його учасників);
- *стимулювання* (контроль спонукає педагогічних працівників постійно самоудосконалюватися та професійно зростати);
- *всебічності* (аналіз та оцінка викладацької діяльності педагогічного працівника дозволяють виявити позитивні моменти, які заслуговують на увагу та поширення досвіду, а також недоліки, що потребують подальшого коригування або вдосконалення).

2.2. Відповідно до поставленої мети в Коледжі можуть бути організовані такі види відкритих навчальних занять:

пробне - проводить новопризначений викладач для підтвердження своєї професійної придатності;

поточне - проводить викладач згідно з графіком для оцінки рівня його

професійної кваліфікації;

показове - проводить провідний фахівець циклової комісії з метою поширення передових методик викладання та використання новітніх технологій в освітньому процесі.

2.3. Відкрите заняття виконує такі функції:

інформаційну - інформує про рівень професійної компетентності і педагогічної майстерності педагогічного працівника, а також про рівень підготовленості здобувачів освіти;

діагностичну - дає змогу виявити основні методи і прийоми, які застосовує викладач у своїй роботі, з'ясувати, чи відповідають вони меті заняття, встановити причини певних похибок у знаннях студентів;

мотиваційну - спонукає до подальшого вдосконалення професіоналізму викладача і навчальної діяльності студентів;

прогностичну - дозволяє поширювати передовий педагогічний досвід, окреслювати шляхи зростання професійної майстерності педагогічного працівника.

3 ПЛАНУВАННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

3.1 Відкриті навчальні заняття планують на засіданнях циклової комісії на кожний семестр навчального року з розрахунку не більше 2-3 занять у семестр.

Відкриті заняття в коледжі можуть проводитись такі види відкритих занять:

- *пробне* – відкрите заняття, що проводиться претендентом на посаду викладача для підтвердження своєї професійної придатності. Головний критерій-демонстрація потенційної спроможності роботи викладачем.

поточне – відкрите заняття, яке проводиться викладачем відповідно до графіку один раз на навчальний рік;

показове(майстер-клас) – відкрите заняття, яке проводиться високо досвідченим викладачем з метою демонстрації передових методик викладання,

використання новітніх освітніх технологій.

конкурсне – відкрите заняття, що проводиться викладачем, який претендує на присвоєння більш високої кваліфікації.

3.2 Наприкінці навчального року голови циклових комісій готують план-графік проведення відкритих навчальних занять по цикловій комісії на наступний навчальний рік і подають його голові навчально-методичної ради Коледжу для укладання планів проведення відкритих навчальних занять в Коледжі на навчальний рік.

3.3 Педагогічні працівники проводять відкриті заняття згідно з графіками.

3.4 Теми відкритих занять педагогічні працівники обирають самостійно відповідно до робочих навчальних програм дисциплін.

3.5 Інформацію про відкрите навчальне заняття розміщують на стендах та на веб-сторінці сайту Коледжу за тиждень до його проведення.

3.6 Перенесення відкритого заняття можливе лише у випадку хвороби, відрядження педагогічного (науково-педагогічного) працівника або іншої поважної причини. У зв'язку з чим голова циклової комісії готує службову записку на ім'я заступника директора з навчальної роботи про причину перенесення відкритого заняття та час його проведення.

3. ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

3.1. Педагогічний працівник перед початком відкритого заняття надає коротку інформацію відвідувачам (назва дисципліни, ПІБ викладача, назва циклової комісії, яка забезпечує викладання дисципліни, тип заняття, курс і група студентів, які вивчають дисципліну, тема і мета заняття, план заняття, очікувані результати).

3.2. Відвідувачі повинні зайти до аудиторії (лабораторії, кабінету) до початку заняття, дотримуватися педагогічного такту та не втручатися в хід заняття.

3.3. Завдання відвідувачів - проаналізувати відкрите заняття відповідно до

схем (послідовності) аналізу лекції, практичного, семінарського чи лабораторного заняття, оформити відгук про відвідане заняття (див. додатки А,Б,В,Д).

3.4. Заняття вважають відкритим за умови присутності на ньому не менше трьох членів циклової комісії, а під час проведення показового заняття - не менше трьох членів навчально-методичної ради Коледжу. В інших випадках проведене заняття кваліфікують як взаємовідвідування.

4. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ВІДКРИТОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ

4.1. Аналіз відкритого *лекційного заняття* проводять за такою схемою:

4.1.1. Встановлюють відповідність лекції робочій програмі навчальної дисципліни (освітньої компоненти).

4.1.2. Оцінюють уміння викладача донести до студентів тему та мету лекції, забезпечити мотивацію пізнавальної діяльності шляхом презентації проблемних питань лекції; зв'язок матеріалу з майбутньою професійною діяльністю здобувачів освіти.

4.1.3. Оцінюють якість плану лекції; його структура, часовий параметр кожного питання. Наявність у викладача лекційної документації (плану, тез, тексту лекції).

4.1.4. Якість змісту лекції: змістовно, науково; занадто складно, занадто популярно, ненауково; теоретичний матеріал поєднується з конкретними прикладами, переважає емпіричний матеріал.

4.1.5. Здатність викладача забезпечити механізм зворотного зв'язку з аудиторією. Контроль рівня сприйняття, а також регулювання процесу осмислення матеріалу лекції.

4.1.6. Повторення важливих теоретичних положень протягом лекції, їх запис студентами, з'ясування важливих питань для запам'ятовування та систематизації.

4.1.7. Завершення кожного питання лекції підсумком і мотивованим

переходом до наступного.

4.1.8. Застосування методів активного слухання, зокрема: акцентуації, варіювання голосу, логічні наголоси, паузи перед повідомленням важливих наукових положень, апелювання до уваги, надання випереджальних завдань до наступного фрагмента лекційного матеріалу тощо.

4.1.9. Емоційність викладу. Здатність лектора чітко, лаконічно, образно, розмірено викладати матеріал.

4.1.10. Створення проблемних ситуацій.

4.1.11. Цілеспрямоване управління пізнавальною діяльністю студентів, що передбачає керівництво конспектуванням, відтворення причинно-наслідкових зв'язків у матеріалі, створення узагальнювальних схем, таблиць, рисунків.

4.1.12. Використання наочності, інформаційно-комунікаційних технологій та інших сучасних засобів навчання.

4.1.13. Підведення підсумків лекції, узагальнення разом зі студентами основних аспектів матеріалу.

4.1.14. Загальний висновок, пропозиції.

4.2. Аналіз *семінарського або практичного заняття* передбачає врахування таких елементів:

4.2.1. Відповідність теми заняття робочій програмі навчальної дисципліни; зв'язок із лекційним матеріалом.

4.2.2. Презентація викладачем теми, мети і завдань заняття. Мотивація навчальної діяльності студентів.

4.2.3. Навчально-методична забезпеченість заняття (наявність плану заняття і його якість, необхідної літератури, методичних рекомендацій, вказівок та іншої довідкової літератури).

4.2.4. Науково-теоретичний рівень заняття. Застосування інноваційних технологій навчання на занятті.

4.2.5. Якість підготовки студентів до заняття. Методи контролю навчальних досягнень студентів.

4.2.6. Використання наочності та сучасних технічних засобів навчання.

4.2.7. Ступінь активності студентів на занятті. Стимулювання їхньої навчальної активності.

4.2.8. Урізноманітнення форм організації навчальної діяльності студентів на занятті (індивідуальна, парна, групова, фронтальна).

4.2.9. Характер і обсяг самостійної роботи студентів.

4.2.10. Висновки та пропозиції.

4.3. *Аналіз лабораторного заняття* здійснюють у такій послідовності:

4.3.1. Відповідність теми заняття робочій програмі навчальної дисципліни; зв'язок із лекційним курсом.

4.3.2. Місце проведення лабораторного заняття (лабораторія, кабінет, заклад освіти, тощо).

4.3.3. Презентація викладачем теми, мети і завдань заняття. Мотивація навчальної діяльності студентів.

4.3.4. Оснащеність і технічний рівень обладнання і приладів.

4.3.5. Навчально-методична забезпеченість заняття (наявність плану заняття і його якість, необхідних інструкцій із техніки безпеки, методичних рекомендацій, вказівок та іншої довідкової літератури).

4.3.6. Науково-теоретичний рівень заняття: застосування інноваційних технологій навчання на занятті, наявність елементів дослідницької роботи.

4.3.7. Якість підготовки студентів до заняття. Методи контролю навчальних досягнень студентів.

4.3.8. Використання наочності та сучасних технічних засобів навчання.

4.3.9. Ступінь активності та самостійності студентів на занятті. Стимулювання їхньої навчальної активності.

4.3.10. Урізноманітнення форм організації навчальної діяльності студентів (індивідуальна, парна, групова, фронтальна).

4.3.11. Характер і якість звітів студентів про проведену лабораторну роботу.

4.3.12. Висновки та пропозиції.

4.4. Якість проведення відкритого заняття оцінюють у висновках, зазначаючи рівень його проведення - високий, належний (достатній) або

недостатній науково-теоретичний і методичний рівень. Кожна оцінка має бути обґрунтованою.

4.5. Критеріями оцінки якості проведеного заняття можуть бути:

4.5.1. Якість організації заняття: наявність необхідної документації (див. підпункти 4.1-4.4), чіткість плану, структури заняття, готовність викладача та студентів до заняття.

4.5.2. Зміст заняття: професійно-спрямоване, достатньо змістовне, наукове; занадто складне, занадто популярне, ненаукове; теоретичний матеріал поєднується з конкретними прикладами, переважають пояснювально-репродуктивні чи активні методи навчання.

4.5.3. Наявність активної співпраці викладача зі студентами.

4.5.4. Результативність заняття: досягнення мети і завдань заняття, сформованість у студентів професійних (фахових) компетентностей.

4.5.5. Методист забезпечує присутніх на відкритому занятті педагогічних працівників та студентів (вибірково – 10-15 студентів на групу) відповідними анкетами оцінювання якості проведення відкритого заняття.

5. ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОБГОВОРЕННЯ ВІДКРИТОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ

5.1. Обговорення відкритого заняття організовують на засіданнях циклової комісії (обов'язково) або навчально- методичної ради Коледжу(за потреби) на основі відгуків відвідувачів, які додають до протоколів відповідних засідань.

5.2. Результати обговорення відкритих навчальних занять відображають, відповідно, у протоколах засідань циклової комісії чи навчально-методичної ради Коледжу, де подають короткий аналіз заняття (записують позитивні сторони, основні недоліки та зауваження), висновки (вказують рівень проведення заняття) та пропозиції (прописують пропозиції чи рекомендації для покращання рівня викладання чи оволодіння іншою методикою викладання, ефективного використання нових технологій та технічних засобів навчання тощо або ж рекомендують вивчити і розповсюдити досвід викладача серед

викладацького складу циклової комісії, відділення, якщо того заслуговує проведене заняття).

5.3. За результатами проведення відкритих навчальних занять може бути винесене рішення про клопотання перед директором (Педагогічною радою Коледжу) на предмет: заохочення педагогічного працівника; надання права ведення занять відповідного виду; обмеження прав викладача на ведення навчальних занять або окремих їх видів і т.інш.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення набуває чинності з моменту підписання директором Коледжу наказу про введення його в дію.

6.2. Доповнення до Положення та пропозиції для його вдосконалення розглядають на засіданнях циклових комісій, обговорюють на засіданні навчально-методичної ради Коледжу та затверджують Педагогічною радою коледжу.

Примітка: При створенні цього Положення використано:

1. Окремі пункти «Положення про відкриті навчальні заняття педагогічних (науково-педагогічних) працівників відокремленого структурного підрозділу «Педагогічний фаховий коледж Львівського Національного університету імені Івана Франка. URL:

https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/Polozhennia-pro-vidkryti-zaniattia_koledzh-1-1.pdf

2. Положення про планування, проведення, оцінювання відкритих занять та про відвідування занять у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя <https://docs.tntu.edu.ua/base/document?id=343>

можливо замість пункту 4 застосувати такі додатки:

ДОДАТОК А

ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

у ВСП «Первомайський фаховий коледж НУК імені адмірала Макарова»

на 20__ - 20__ навчальний рік

№ з/п	ПІБ викладача, що буде проводити відкрите заняття	категорія	Назва навчальної дисципліни	Вид заняття	Семестр

Ухвалено на засіданні навчально-методичної ради _____20_ р. протокол № _____

Голова навчально-методичної ради _____

ДОДАТОК Б

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

у ВСП «Первомайський фаховий коледж НУК імені адмірала Макарова»

на 20__ - 20__ навчальний рік

№ з/п	ПІБ викладача, який буде проводити відкрите заняття	КАТЕГОРІЯ	Назва навчальної дисципліни, тема	Дата	Час та місце проведення відкритого заняття	Вид відкритого навчального заняття. Пункт 3.1	Шифри групи

Ухвалено на засіданні навчально-методичної ради _____ 20_ р. протокол № _____

Голова навчально- методичної ради _____

Додаток В

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача _____

категорія _____

Навчальна дисципліна _____

Тема _____

Дата _____ Група _____ Курс _____

Циклова комісія _____

Тип відкритого заняття (поточне / пробне / показове / конкурсне) _____

Критерії	Так	Ні
Організаційна складова		
Відповідність теми заняття робочій програмі навчальної дисципліни		
Наявність плану заняття		
Організація зорового сприйняття матеріалу: використання сучасних технічних засобів навчання, використання наочного приладдя, дидактичних матеріалів		
Наявність електронного навчального курсу		
Науковий та методичний рівень		
Рівень володіння матеріалом, поняттями та термінами		
Викладає матеріал ясно, доступно		
Пояснює складні місця, виділяє головні моменти, зберігає логічну послідовність при викладенні		
Спонукає до дискусії студентів		
Підтримує контакт з аудиторією та слідкує за реакцією студентів		
Демонструє культуру мови, чіткість дикції, нормальний темп викладання		
Сума		
Відсоток до максимального значення		

*так -1 бал, ні -0 балів, максимальне значення-10.

Позитивні сторони _____

Зауваження, недоліки _____

Посада _____ (ініціали, прізвище)

З відгуком ознайомлений _____

(підпис викладача)

(ініціали, прізвище)

Додаток Д

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача _____

категорія _____

Навчальна дисципліна _____

Тема _____

Дата _____ Група _____ Курс _____

Циклова комісія _____

Тип відкритого заняття (пробне / показове / конкурсне /) _____

Критерії	Так	Ні
Організаційна складова		
Відповідність теми заняття робочій програмі навчальної дисципліни		
Облік відвідування студентів		
Використання сучасних технічних засобів навчання, використання наочного приладдя, дидактичних матеріалів, наявність лабораторного практикуму чи методичних вказівок для проведення заняття		
Наявність електронного навчального курсу		
Науковий та методичний рівень		
Перевірка готовності студентів до виконання лабораторної роботи		
Дотримання правил техніки безпеки при проведенні лабораторного заняття		
Керівництво студентами при виконанні лабораторної роботи		
Оцінювання роботи студентів підведення підсумків заняття		
Сума		
Відсоток до максимального значення		

*так -1 бал, ні -0 балів, максимальне значення-8.

Позитивні сторони _____

Зауваження, недоліки _____

Посада _____ (ініціали, прізвище)

(підпис відвідувача відкритого заняття)

З відгуком ознайомлений _____

(підпис викладача)

(ініціали, прізвище)

Додаток Е

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача _____

Категорія _____

Навчальна дисципліна _____

Тема _____

Дата _____ Групи _____ Курс _____

Циклова комісія _____

Тип відкритого заняття (пробне / показове / конкурсне / позапланове) _____

Критерії	Так	Ні
Організаційна складова		
Відповідність теми заняття робочій програмі навчальної дисципліни		
Облік відвідування студентів		
Використання сучасних технічних засобів навчання, використання наочного приладдя, дидактичних матеріалів, наявність методичних вказівок для проведення заняття		
Наявність електронного навчального курсу		
Науковий та методичний рівень		
Контроль знань студентів за результатами підготовки до заняття		
Використання інноваційних методів навчання		
Організація самостійної роботи студентів, допомога викладача студентам при виконанні самостійних завдань		
Оцінювання роботи студентів підведення підсумків заняття		
Сума		
Відсоток до максимального значення		

*так -1 бал, ні -0 балів, максимум-8.

Позитивні сторони _____

Зауваження, недоліки _____

Посада, _____ (ініціали, прізвище)

(підпис відвідувача відкритого заняття)

З відгуком ознайомлений _____

(підпис викладача)

(ініціали, прізвище)

Додаток Є

ВИСНОВОК

про якість проведення відкритого заняття

(Прізвище, ім'я, по батькові викладача)

(посада, категорія)

Загальні відомості про заняття:

Навчальна дисципліна _____

Тема _____

Дата _____ Група _____ Курс _____

Циклова комісія _____

Вид заняття (лекційне / лабораторне / практичне / семінарське)
(зайве викреслити)

Тип відкритого заняття (пробне / показове / конкурсне / позапланове)
(зайве викреслити)

Педагогічні працівники, які відвідали відкрите заняття:

Середній відсоток за усіма критеріями _____ %.

Рівень викладання _____.

Висновки:

1) рекомендувати/не рекомендувати кандидатуру _____ на заміщення вакантної посади викладача;

2) рекомендувати проведення повторного відкритого заняття _____ (так або ні);

3) рекомендувати для поширення досвіду: _____

4) допустити викладача _____ до проведення занять з _____

5) інше _____

Пропозиції: _____

З висновком ознайомлений _____
(підпис викладача) _____ (ініціали, прізвище)

Голова циклової комісії _____
(назва ЦК) _____ (підпис) _____ (ПІБ голови ЦК.)

Додаток Ж
Шкала для визначення рівня проведеного відкритого заняття

№ з.п.	Відсоток за усіма критеріями, %	Науково-методичний рівень викладання
1	90-100	Високий
2	75-89	Належний
3	60-74	Задовільний
4	0-59	Незадовільний